

תאריך: 26/9/20203

חוזר ביקורת ניכויים מס': 16

חוזר מעסיקים מס': 1506

חוזר ביטוח מס': 1496

חוזר מאגר הכנסות לאומי מס': 2

נושא: ניכוי הוצאות שכיר

תת נושא: ניכוי הוצאות שכיר מהברוטו לצרכי תשלום דמי ביטוח

תאריך תחולה:

מטרת החוזר שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

הוראות החוק שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

סקירת הפסיקה 2

דוגמאות 3

הנחיות לביצוע 4

רשימת תפוצה 4

לאחרונה נפוצה התופעה בה מעסיקים מקזזים משכר הברוטו של העובדים את ההוצאות הפרטיות של העובדים. מטרת החוזר להבהיר (ולרענן) את עמדת הביטוח הלאומי כי מעסיק אינו רשאי לקזז הוצאות מהכנסת העבודה של עובדיו החייבת בדמי ביטוח, גם אם הוצאות אלו מותרות לעובדים בניכוי לצרכי מס הכנסה.

הוראות החוק

סעיף 344(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי חישוב ההכנסה של עובד לעניין דמי ביטוח לאומי יהא בהתאם להכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה. הכנסת עבודה שבסעיף 2(2) לפקודה הינה ההכנסה ברוטו לפני ניכוי הוצאות קיזוזים או פטורים. בסעיף 17 לפקודה (ותקנות מס הכנסה מכוח סעיף זה) מפורטות הוצאות הניתנות לניכוי מההכנסה בכפוף לתנאי הסעיף.

מכאן, כי ככל שהמדובר בהוצאה לפי סעיף 17 (סעיף אליו לא מפנה סעיף 344 לחוק) הרי שאין היא רלוונטית לעניין חישוב ההכנסה לעניין חוק הביטוח הלאומי.

כלומר לצרכי תשלום דמי הביטוח לשכירים אין זכאות לנכות הוצאות.

סקירת הפסיקה

בב"ל 6545/05 דוידוביץ נ' המוסד נקבע לעניין ניכוי הוצאות בידי שכיר, כדלקמן:

"...התובע טוען כי "רווח מהעבודה" משמעו הכנסות בניכוי הוצאות. ואולם, במקרה של שכיר – הסעיף מתייחס מפורשות לנושא ההוצאות בקובעו כי החזר ההוצאות מהווה חלק מההכנסה החייבת במס. לכן- משמוגדר התובע על פי הצו כשכיר, אין מקום לקזז משכרו לצורך חישוב דמי ביטוח לאומי, את ההוצאות. יצוין כי לו יזדקק התובע לזכויות מכח היותו שכיר (כגון דמי אבטלה) יחושבו אלה על פי מלוא הכנסתו שממנה נגבו דמי ביטוח ולא על פי הרווח בלבד".

בפסק הדין ע"א 15/3844 בעניין פקיד שומה פתח תקווה נ' שירותי בריאות הצביע כבוד השופט בדימוס רובינשטיין על התכלית הביטוחית שלא לאפשר ניכוי הוצאות משכר עבודה לצרכי ביטוח לאומי:

"למעלה מן הצורך יצוין כי פרשנות זו אף תיטיב לכאורה עם העובדים, כיוון שלא תפגע בגובה ההפרשות הפטורות ממס ובתגמולי הביטוח הלאומי הנגזרים מהגדרת הכנסת העבודה לפי סעיף 2(2) לפקודה"

בב"ל 47947-02-20 אלביט מערכות בע"מ נ' המוסד לביטוח לאומי. לאחר בחינת האפשרות של קיזוז הוצאות של שכיר סיכם השופט את עקרון הנ"ל:

"מכלל האמור לעיל כעת, עולה כי חוק הביטוח הלאומי אינו מפנה לסעיף 17 לפקודת מס הכנסה. לכן, סעיף זה אינו רלוונטי לצורכי תשלום דמי הביטוח לשכירים, שאינם זכאים לנכות הוצאות לצורכי החוק ובכל הקשור לחישוב דמי הביטוח. משכך, אין כל אפשרות לפי הוראות הדין הרלוונטיות להתחשב בפטורים, הנחות, זיכויים והפסדים, שכן מחושבים לצורכי מס, אולם אינם מחושבים לצורכי ביטוח לאומי. ניתן איפוא לסכם ולומר כי לפי ההוראות השונות בחקיקה, לא ניתן לנכות הוצאות לעובדים שכירים."

דוגמאות:

דוגמאות שכיחות (שאינן תקינות) לקיזוז הוצאות העובד:

א. השתתפות העובד בהוצאות המעסיק כגון: חניה, ביטוח מקצועי – המעסיק משלם את כל ההוצאה ומבקש את השתתפות העובד בחלק מההוצאה, באמצעות קיזוז משכר הברוטו של העובד.

ב. חלק העובד בשדרוג רכב – המעסיק מעמיד רכב צמוד לרשות העובד וזוקף לו שווי רכב כדין. העובד בוחר ברכב יקר יותר ממה שהקצה לו המעסיק, את תוספת ההוצאה עבור הרכב היקר יותר ששולמה ע"י המעסיק לחברת ההשכרה המעסיק מקזז משכר הברוטו של העובד.

ג. תשלום העובד בגין חריגה בהוצאות – המעסיק מעמיד רכב צמוד לרשות העובד אבל מגביל אותו בעלויות, כגון: בעלות דלק או בגין אגרות בשל נסיעה פרטית. העלויות המיוחסות לעובד שהמעסיק לא נושא בהן מקוזזות משכר הברוטו של העובד.

בדוגמאות הנ"ל וכיוצא בהן, מדובר בהוצאה ששולמה ע"י המעסיק אולם המעסיק אינו נושא בה אלא מחייב בה את העובד. בסופו של דבר, ההוצאה הינה של העובד. ניכוי ההוצאות הפרטיות משכר העובדים ברוטו, גורר הפחתה בתשלומי החובה שבדין, כגון: דמי ביטוח לאומי. הדרך הנכונה לחייב את העובדים בהוצאות פרטיות אלו הינה באמצעות ניכוי משכר הנטו, קרי: לאחר ששולמו תשלומי החובה השונים עבור שכר הברוטו המלא, בדומה לתשלומים פרטיים שחייב העובד למעסיק כגון: החזר הלוואות, רכישות פרטיות דרך השכר ועוד. תשלומים אלו מנוכים במסגרת ניכוי רשות בנטו, לאחר ששולמו בגינם תשלומי החובה, ככל הוצאה פרטית אחרת. העולה מן האמור, עובד שכיר אינו רשאי לקזז הוצאות מהכנסת עבודה החייבת בדמי ביטוח, גם אם ההוצאה מותרת בניכוי לצרכי מס הכנסה ומכאן שיש לנכות הוצאות אלו משכר הנטו ולא משכר הברוטו.

הנחיות לביצוע:

1. מבקר הניכויים יאתר רכיבי שכר שקוזזו מהברוטו באמצעות מסמכים כגון:
 - דוח שנתי בפירוט חודשי של כלל רכיבי השכר.
 - תלושי שכר מדגמיים של עובדים לפי סמל השכר של הרכיב שקוזז מהברוטו.
2. המבקר יבחן את מהות הרכיב, באמצעות מסמכים, כגון:
 - הסכם עבודה בין המעסיק לעובד.
 - הוראות ו/או הודעות המעסיק לעובדים (שאינן כלולות בהסכם העבודה) לגבי רכיב שקוזז משכר הברוטו.
 - הסבר המעסיק לגבי רכיב שקוזז.
3. מבקר שזיהה כי רכיב זה הינו קיזוז בגין הוצאותיו הפרטיות של העובד יחייב את סכום ההוצאה שקוזזה בדמי ביטוח בגילום.

רשימת תפוצה

מבקרי ניכויים
[לחזרה לתוכן העניינים](#)